

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ateria- ja puhtauspalveluiden inhouse -yhtiöön liittyminen

Khall 23.05.2022 § 161

Valmistelija ateria- ja puhtauspalvelujohtaja Anne Hautamäki

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 21.3.2022 hyväksynyt periaatepäätöksen, jonka mukaan osana koko Pohjois-Pohjanmaan ateria- ja puhtauspalveluiden järjestämistä voidaan perustaa enintään kolme uutta alueellista inhouse -yhtiötä.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuevalmistelu käynnisti selvityksen ruoka- ja puhtauspalveluiden tuottamiseksi inhouse -yhtiömallilla. Selvitykseen osallistui 27 kuntaa. Kunnat sekä hyvinvointialue ovat nimenneet edustajansa inhouse -yhtiöitä valmistelevaan ohjausryhmään. Ohjausryhmä on asettanut keskuudestaan valmisteluryhmän, joka koostuu kuntien ja hyvinvointialueen edustajista. Valmisteluryhmä ja ohjausryhmä ovat valmistelleet inhouse -yhtiöitä koskevia asioita. Työtä ovat tukeneet juridiikan ja talouden asiantuntijat.

Valmistelu- ja ohjausryhmä on saattanut työnsä valmiiksi. Valmistelun aikana on laadittu mm. luonnokset osakassopimuksesta, yhtiöjärjestyksestä, yhtiön toiminnan kuvaus sekä talouslaskelmat, joista käy ilmi mm. pääomituksen tarve ja osakkuuden määräytymisperusteet. Asiakirjat esitetään hyväksyttäväksi, mikäli kunta päättää lähteä mukaan yhtiöön.

Yhtiön käytännön perustamistoimista vastaa hyvinvointialue. Ennen palveluiden tuottamisvastuun siirtymistä yhtiöillä on huomattava määrä operatiivista valmistelutyötä, joka edellyttää sitovaa päätöstä osakkuudesta toukokuun 2022 loppuun mennessä.

Mikäli kunnat eivät lähde mukaan yhtiöön riittävällä laajuudella, yhtiöiden lukumäärää tarkastellaan uudelleen, jolloin yhtiöiden omistuspohja ja määrä voivat muuttua. Tämän vuoksi esitetään, että kunnan- tai kaupunginhallitus tai johtava viranhaltija tai kunnan- tai kaupunginjohtaja valtuutetaan tarvittaessa hyväksymään kunnan osallistuminen yhtiöön sen muuttuneella omistajarakenteella.

Oulunseudun ympäristökuntien kanssa tehtävä ateria- ja puhtauspalvelujen kehittämistyö on keskeinen osa lin ateria- ja puhtauspalvelujen toimintaa. Valmistelun edetessä on käynyt ilmi, että Oulunseudun ja Oulunkaaren kunnat näyttävät varsin laajasti jäävän pois hyvinvointialueen yhtiöstä. Hyvinvointialueen yhtiöistä. Oulun ympäristökuntien ja Oulunkaaren kuntien jääminen in-house-yhtiön ulkopuolelle vaikeuttaisi yhteistyön jatkamista nykyisellään. Vaikutus näkyy konkreettisemmin ateriapalvelujen yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän käytön päättymisenä, joka merkittävästi vaikeuttaa ateriapalvelujen toimintaa.

Toiminnanohjausjärjestelmän kehittämistyötä on tehty yhdessä jo viiden vuoden ajan. Järjestelmän poisjäänti vaikeuttaisi mm. elintarvikkeiden tilaamista, asiakkaiden ateriatilauksia, ruokalistojen ja ravintoarvojen ylläpitoa, sisäistä ja ulkoista laskutusta, ruoanvalmistusta, reseptiikan ja hintojen ylläpitämisestä, sekä hiilijalanjälkilaskentaa. Yhteisessä järjestelmässä ylläpidettävä seudun yhteinen ruokalista auttaa hankintojen kautta saatavaa elintarvikkeiden volyymietua ja näin ollen tuo taloudellista hyötyä, sekä auttaa hintojen, reseptiikan ja ravintoarvojen ylläpitoa ja seuranta. Ateriapalvelun näkökulmasta toiminnanohjausjärjestelmä on yksi keskeisistä osista asiakaslähtöisessä palvelussa, taloudellisessa ja tuloksellisessa toiminnassa.

lin ateriapalvelut edistävät paikallisten elintarvikkeiden ja lähialueelta saatavien tuotteiden käyttöä ruokatuotannossaan. Reseptiikan kehittämistä ja paikallisten raaka-aineiden käyttöä on edistetty yhteisissä hankkeissa esimerkiksi Ruokeva ja Kestävästi kalasta; niissä paikalliset toimijat ovat myyneet tuotteitaan kunnalle. Paikallisten tuotteiden käyttäminen edistää kunnan elinvoimaisuutta ja luo työpaikkoja kuntaan.

Koska lin kunnalla ei ole vielä tiedossa, millaisella omistuspohjalla tulevaa in-house yhtiötä ollaan rakentamassa ja toisaalta osa kunnista ilmoittaa poisjäännistään, haasteena on tulevan yhtiön hajanaisuus ja perusteet taloudelliselle ja tehokkaalle toiminnalle ovat hävinneet. Yhteistä rajapintaa ja synergiaetuja ei näin ollen saavuteta. Kuten esityksestä käy ilmi, kuntien lukumäärän muuttuessa myös perustettavien yritysten määrä voi pienentyä, jolla on myös vaikutuksensa yksittäisen kunnan mahdollisuuksiin ohjata yhtiötä.

lin kunnanhallituksen antaman ohjauksen mukaan lin ateria- ja puhtauspalvelujen järjestämiseksi on tehty selvitystä vaihtoehtoisista toimintamalleista. Selvitystä on tehty sekä omana työnä että käytetty ulkopuolista asiantuntijaa Inspira Oy:tä. Selvityksessä on arvioitu ateria- ja puhtauspalvelujen mahdollisuuksia toimia nykyisellä toimintatavalla, kunnan omistamana In-houseyhtiönä tai markkinoilla olevana osakeyhtiönä.

Oman ja asiantuntijan selvitystyön tavoitteena on tuoda päätöksenteon pohjaksi myös tietoa vaihtoehtoisista toimintamalleista. Inspira Oy:n tekemä selvitystyö tukee kunnan ateria- ja puhtauspalveluiden mahdollisuutta toimia taloudellisesti ja tehokkaasti ilman in-house yhtiöön liittymistä. Lisäksi selvitystyö antaa mahdollisuuden tehdä päätöksiä myöhemmässä vaiheessa tulevaisuuden toimintamallista.

Inhouse asiaa koskien on lin kunnan ateria- ja puhtauspalveluiden henkilöstöön liittyvästä yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä tiedotettu kunnan yhteistyötoimikuntaa 19.4.2022.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Ateria- ja puhtauspalveluiden projektipäällikkö Tanja Koski esitteli in-house yhtiöittämistä kunnanhallitukselle 16.5.2022.

Liitteenä

- Kutsu osakkuuteen ateria- ja puhtauspalvelut in-house yhtiöön
- Osakassopimus 20.4.2022
- Yhtiöjärjestys 20.4.2022
- Toiminnankuvaus in-house yhtiöt 2022
- POPsote talouslaskelmia 14 4 2022

Oheismateriaalina Inspiran selvitys ateria- ja puhtauspalveluista 19.5.2022

Esittelijä

Kunnanjohtaja Manninen Marjukka

Päätösesitys

Kunnanhallitus toteaa, että lin kunnalla on mahdollisuus tuottaa ateria- ja puhtauspalveluita oman palvelukonseptinsa mukaisesti, ja saavuttaa siten toimien laadukas ja edullinen palvelutaso.

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että

1) lin kunta ei lähde nykyisessä tilanteessa inhouse -yhtiöittämiseen mukaan.

Perusteena epävarmuus yhtiöön lähtevien kuntien ja syntyvien yhtiöiden määristä sekä mahdollisesta hajakenteesta, joka estäisi tehokkaan toiminnan yhtiön alueella.

2) kunnanvaltuusto esittää hyvinvointialueelle siirtymäajan käyttämistä SOTE -ateriapalvelujen osalta; osakassopimuksen mukaan kunnalla on mahdollisuus liittyä mukaan myöhemmässä vaiheessa.

3) kunta jatkaa omaa selvitystyötään ja käynnistää keskustelun hyvinvointialueen kanssa niin, että löydetään ratkaisut, joilla palveluiden jatkuvuus voidaan varmistaa.

Päätös

Risto Säkkinen esitti Teijo Liedeksen kannattamana, että lin kunta liittyy Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ateria- ja puhtauspalveluiden inhouse -yhtiöön. Helka Tapio kannatti kunnanjohtajan esitystä.

Koska oli tehty kannatettu vastaehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta järjestetään nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen esitystä, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Risto Säkkinen esitystä, äänestävät EI. Käydyssä äänestyksessä annettiin kuusi (6) JAA -ääntä (Hannu Kaisto, Petri Hyvönen, Reijo Kehus, Helka Tapio, Petri Tervonen ja Sanna Valaja), kolme (3) EI -ääntä (Heli-Hannele Haapaniemi, Risto Säkkinen ja Teijo Liedes) sekä yksi (1) äänesti tyhjää (Leena Tiiro).

Merkittiin pöytäkirjaan, että Teijo Liedes toimi puheenjohtajana tästä pykälästä alkaen kokouksen loppuun saakka.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Risto Säkkinen saapui kokoukseen klo 20.44.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Anne Hautamäkeä kuultiin asiantuntijana tämän pykälän esittelyn aikana; Hautamäki saapui kokoukseen klo 20.42 ja poistui kokouksesta klo 21.24.

Kvalt 30.05.2022 § 65
152/00.04.01/2022

Päätös

Risto Säkkinen esitti, että lin kunta lähtee mukaan alueelliseen inhouse -yhtiöön. Heli-Hannele Haapaniemi ja Teijo Liedes kannattivat Säkkinen ehdotusta. Aila Paaso ja Petri Hyvönen kannattivat kunnanhallituksen esitystä.

Koska oli tehty kannatettu vastaehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta järjestetään nimenhuutoäänestys. Ne, jotka ovat kunnanhallituksen esityksen kannalla äänestävät JAA ja ne, jotka ovat Risto Säkkinen esityksen kannalla, äänestävät EI. Äänestyksessä annettiin 27 JAA -ääntä: Alaraasakka Eero, Fäldt Eila, Hast Mika, Heinäaho Juho-Jussi, Hyvärinen Veli-Heikki, Hyvönen Petri, Jakku-Hiivala Johanna, Jokela Jari-Jukka, Kaisto Hannu, Kaleva Oili, Kehus Reijo, Keränen Kirsti, Klasila Pirjo, Koskela Markku, Koskela Pekka, Kurttila Jussi, Paaso Aila, Tapio Helka, Tervonen Petri, Tiiro Leena, Tuomela Johannes, Häkkinen Taina, Jutila Mika, Keltamäki Seppo, Nevatalo Satu, Paakkola Simo ja Torvinen Katja. EI -ääniä annettiin 3: Heli-Hannele Haapaniemi, Liedes Teijo ja Säkkinen Risto.

Näin ollen kunnanvaltuusto päätti, että lin kunta ei lähde nykyisessä tilanteessa inhouse -yhtiöittämiseen mukaan.

Lisäksi valtuusto päätti esittää hyvinvointialueelle siirtymäajan käyttämistä SOTE-ateriapalvelujen osalta ja että kunta jatkaa omaa selvitystyötään ja käynnistää keskustelun hyvinvointialueen kanssa niin, että löydetään ratkaisut, joilla palveluidenjatkuvuus voidaan varmistaa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että asiantuntijana tämän pykälän käsittelyn aikana kuultiin ateria- ja puhtauspalvelujohtaja Anne Hautamäkeä.

Merkittiin pöytäkirjaan, että

- Ilkka Pakonen poistui kokouksesta klo 19.09 esteellisenä (liikesuhde) ennen tämän pykälän käsittelyn aloittamista
- Satu Nevatalo saapui kokoukseen klo 19.10
- Harri Sanaksenaho poistui kokouksesta klo 19.11 esteellisenä (puolison työ) ennen tämän pykälän käsittelyn aloittamista
- Simo Paakkola saapui kokoukseen klo 19.31
- Mika Hast poistui kokouksesta klo 20.04 tämän pykälän käsittelyn päätyttyä
- Satu Nevatalo poistui kokouksesta klo 20.04 tämän pykälän käsittelyn päätyttyä

Merkittiin pöytäkirjaan, että Harri Sanaksenaho saapui takaisin kokoukseen tämän pykälän käsittelyn päätyttyä klo 20.05.